

Verslag van de lezing van Sophie Berkenbosch op 9 oktober 2025

De Swaene zat met ruim 60 aanwezigen behoorlijk vol voor deze lezing over een Belgisch ruimtevaartproject.

Sophie Berkenbosch, geboren en getogen in Ussel, is groot geworden op dezelfde schoolbanken als Christoph, ons jongste lid van de Eed. Na haar middelbare studies trok ze naar Gent om de opleiding ingenieur te volgen aan de hogeschool KAHO St. Lieven. En toen vond ze werk bij het BIRA, zijnde het Belgisch Instituut voor Ruimte-Aëronomie, waar ze het ondertussen heeft geschopt tot leidinggevende van de ingenieursafdeling. Tot daar begreep ik alles van haar verhaal. Toegegeven, we waren amper 5 minuten ver.

Sophie gaf vervolgens een overzicht van haar werk en de projecten waarin BIRA actief is en de moeilijkheden waarmee ze geconfronteerd worden. Het komt er samengevat op neer dat ze in het BIRA instrumenten ontwikkelen die gebruikt worden bij toekomstige ruimtevaartmissies van ESA. In het kader van de EnVision-missie is momenteel de ontwikkeling van de VenSpec-H spectrometer, waarmee de atmosferische gassen rond de planeet Venus zullen gemeten worden, het speerpunt. De belangrijkste onderzoeksvraag bij dit project is: waarom is Venus, die behoorlijk goed op de aarde lijkt, toch zo verschillend ervan?

Vervolgens liet Sophie ons een klein uurtje meegenieten van de samenstelling van die Venspec-H spectrometer en de technologische uitdagingen die daar mee gepaard gaan. Termen als 'koude vinger', lounger, orbit, freeform corrector, shutter, aerobreaking, demultiplificatie, gearbox, slit en nog tientallen andere werden daarbij gehanteerd alsof ze tot de dagdagelijkse huis-, tuin- en keukenwoordenschat van de modale Rederijker behoren. Toegegeven, ook ondergetekende, was het spoor van de rode draad in het verhaal wat bijster.

Een beetje van mijn melk(weg) keerde ik, naar de heldere sterrenhemel turend langs de oude kerkwegel die onze straat is geworden, huiswaarts. Het mooie liedje van Kommil Foo 'Ruimtevaarder' over het jongetje dat meester Frank meedeelt dat hij niet langer naar school zal komen omdat hij ruimtevaarder wil worden en niet omdat hij domkop werd genoemd, bleef door mijn hoofd spelen.

Sofie droomde er vroeger ongetwijfeld ook van om ruimtevaarder te worden en komt met haar huidige project dicht in de buurt. En een domkop is ze zeker niet. Maar laat het ons zo stellen, complexe materie goed en duidelijk kunnen uitleggen, zoals ervaren leerkrachten dat kunnen, het blijft een stiel apart en ... voor elke spreker een uitdaging.